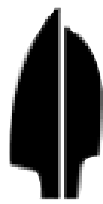

● kronikk ● debatt ● meninger

ukeslutt

Ukeslutt er en arena for debatt, meninger og innsikt i Romsdals Budstikke hver lørdag. Ukeslutt er støttet av **Fritt Ord.**

Ønsker du å skrive lørdagskronikk eller et debattinnlegg? Send til ordetfritt@r-b.no
Kronikken bør ikke overskride 8000 tegn.

RETTSSVESEN

Blålys for politiet...

Sommeren igjennom har vi blitt varslet om at saker ikke etterforskes, at tida for å behandle saker øker, og at lovbytere går fri. Politiet ber om økt politisk oppmerksomhet, forståelse og innsats.

Regjeringens politibudsjett er i år rettet inn mot beredskapssenter og helikopter, og for å dekke normal pris og lønnsvekst. Politidistriktene har fått beskjed om å kutte over 100 millioner kroner gjennom effektivisering. Bare i perioden 2013–2016 ble politidistriktene allerede svekket med 426 millioner kroner iflg. regjeringen selv.

De eneste som åpenbart tviler på om det er behov for å styrke politiet, må være regjeringspartiene. Arbeiderpartiet gjør det ikke, og valgte derfor en styrking av politiet og domstoler i vårt forslag til statsbudsjett. Når både statsministeren og justisministeren kaller egen innsats for «tidenes politisering», vitner det om mangel på å forstå alvoret. Regjeringens politibudsjett ble avvist i Stortinget. Det var rett og slett så dårlig, at støttepartiene krevde betydelige økninger under forhandlingene.

Både folk og næringsliv som rammes av kriminalitet, og samfunnet vi er del av fortjener at utfordringene tas med et større alvor. Når kriminelle får strafferabatt fordi sakene ikke håndteres raskt nok, burde det i seg sjøl være nok til å få regjeringen til å handle.

Etter snart 5 år og 4 justisministere fra Fremskrittspartiet, er det neppe noen som lenger forbinder dette partiet med innsats for lov og orden. Statsministeren lar seg åpenbart ikke engasjere. Det trengs politisk uttrykning for politi, påtale og domstol.

MARIA AASEN-SVENSURD
Arbeiderpartiet og
justiskomiteen på Stortinget

● Olje- og gassnæringen er tydelig på at den har et omstillingsbehov, skriver f

Omstilling – hvilken fot s

KRONIKK

MARIA SANDSMARK

Forskningsleder, Møreforskning Molde AS

Siden oljeprissjokket i 2014 har det vært knyttet stor usikkerhet til hva som blir den nye normaltilstanden for olje- og gassnæringen fremover. Krav om omstilling er derfor sterkt betont fra både myndigheter og næringsliv. Møreforskning Molde gjennomførte i 2017 en spørreundersøkelse blant bedrifter i den maritime og petroleumsrelaterte leverandørnæringen i Møre og Romsdal, for å studere hvilke behov og muligheter for omstilling man ser for seg der.

Selv om mange av bedriftene har uttrykt forventning om at markedet skulle sneu i 2018 og ta seg opp frem mot 2020, har fokus på kostnadseffektivitet ført til at leverandørnæringen beveger seg inn i en mer kompetitiv industri, som må klare seg på et mindre volum og lavere lønnsomhet. Næringen er derfor selv tydelig på at den har et omstillingsbehov. Erkjennelsen er imidlertid ikke ensbetydende med omstillingsevne, eller at den er tilstrekkelig.

Dersom kvalitet og skreddersøm ikke lenger er et konkurransefortrinn og konkurrentene opererer i lavkostland, er det utfordrende å skulle matche på pris, selv om man er dyktig til å effektivisere. Omstillingsevne kan derfor handle om å gjøre smartere det konkurrentene gjør billigere. En annen mulighet er reorientering mot nær-

liggende aktivitetsområder, noe 75 prosent av bedriftene i undersøkelsen svarer at de har konkrete planer om. De fleste peker mot havbruk og fornybar energi til havs, som mest sannsynlige virksomhetsområder på kort sikt. Potensielle virksomhetsområder man ser for seg på lengre sikt, er digitalisering, autonome og batteridrevne fartøyer og «deep sea mining». Uansett mener vi at forskning og utvikling (FoU) i bedriftene er en viktig del av svaret.

Det pågår stor aktivitet både lokalt og nasjonalt innen forskning både på batteriteknologi og på digitalisering av operasjoner til havs. Digitalisering blir også viktig innen offshore basevirksomhet, der sensorer samler inn data som kan analyseres i sanntid, slik at operasjoner kan effektiviseres, sikkerheten økes og vedlikehold tilpasses det reelle behovet. Det er også mulig å konstruere «digital twins», der man simulerer operasjoner og gjør tilpasninger etter faktiske forhold. Konkurranse mellom ulike aktører i verdikjeden, kan imidlertid være en utfordring for deling av «big data», slik at potensialet som digitaliseringen gir ikke blir utnyttet. Nærhet og erfaring knyttet til utnyttelse av havrommet for øvrig, gir muligheter for næringer innen vareproduksjon, som ikke nødvendigvis har karakter av å være høyteknologibedrifter.

Globale samfunnsutfordringer skaper behov og muligheter for aktiviteter tilknyttet havnæringer, som marine ressurser, fornybar energi og mineralutvinning. Det meste av kjernekompetansen er tilgjengelig i næringen og kan videreføres mot slike alternative aktiviteter. Næringen har i lengre tid vært preget av kunnskapsmessige utfordringer og produktbasert produksjon. Dette har gjort at kompetansen er høy og næringen har historisk sett vist betydelig evne til omstilling. En viktig ingrediens har vært FoU-

drevet innovasjon, noe vi hevder vil bli enda viktigere fremover.

Erfaringene med FoU-samarbeid mellom aktørene i den maritime klyngen og akademia, som eksempelvis GCE Blue Maitime, synes å ha vært gode og det er positivt at bedriftene har en formening om at samarbeidet vil fortsette også ved en omstilling. Vi tror at et styrket samarbeid er avgjørende for å lykkes i den fremtidige konkurransen uavhengig av virksomhetsområde. Den tverrindustrielle samarbeidsorganisasjonen iKu-

ben i Molde, som nylig fikk NCE status, kan spille en viktig rolle for aktørene som tidligere ikke har erfaring med FoU-samarbeid, spesielt for bedrifter innen petroleums-klyngen.

Innen det offentlige virkemiddelapparatet synes omstillingsbegrepet å knytte seg til globale samfunnsutfordringer som miljø, energi, helse, sikkerhet og befolkningsvekst. Et nærliggende eksempel er myndighetens langtidspan for forskning og høyere utdanning 2015–2024, som vektlegger gjennombruddsforskning og

HELSE

Pasientene trenger EØS

Norges deltakelse i EUs legemiddelnettverk gir oss store fordeler, og gjør prosessen med å utrede og godkjenne nye medisiner raskere.

Når nye medisiner og behandlingsmåter skal innføres må de godkjennes. At den prosessen kan gjøres raskt og grundig er viktig for å hjelpe pasienter som trenger medisiner. Norges deltakelse i EUs legemiddelnettverk, som vi får gjennom vårt medlemskap i EØS, sikrer rask godkjenning og tilgang på nye medisiner.

Når et legemiddel skal vurderes, får vanligvis to medlemsland

ansvaret for å gjennomføre vurderingen på vegne av EU/EØS. Hvilke land som får ansvar for spesifikke legemidler avgjøres av hvor stor kompetanse landet har på det spesifikke området. Dette effektiviserer prosessen med å få godkjent legemidler til Norge, og gjør at pasientene raskere får tilgang på nye medisiner.

Systemet er desentralisert. Vitenskapelige komiteer med med-

lemmer fra hvert medlemsland, inkludert Norge, går gjennom vurderingene som er gjort av hvert medlemsland og kommer så frem til en beslutning. Det gir et lite land som Norge stor innflytelse på prosessen. Vi får bidra med kunnskap og kompetanse, samt få våre spørsmål vurdert av et bredt panel med eksperter på feltet.

Fordelene er altså store, både for pasientene og for vitenskaps-

miljøet. For norske pasienter gir det trygghet å vite at medisinene de får har vært gjennom en grundig, men samtidig effektiv prosess, og vitenskapsfolk og forskere får en plattform hvor de kan vise forskningen sin og bli lagt merke til. Det er noe vi alle tjener på.

METLE WANG SOLEIM
Stortingsrepresentant og leder for Høyres Europa-utvalg

orskningsleder Maria Sandsmark

kal man flytte og hvor?

FRAMTIDA: Siden oljeprissjokket i 2014 har det vært knyttet stor usikkerhet til hva som blir den nye normaltilstanden for olje- og gassnæringen fremover, skriver artikkelforfatteren.

FOTO: MARIT HOMMEDAL / NTB SCANPIX

teknologiske nyvinninger som kan omsettes til ny næringsvirksomhet. Selv om myndighetene ser det som sin rolle å legge føringer for hvilke virksomhetsområder som skal prioriteres, er det etter vårt syn viktig å erkjenne at omstilling tar tid og i stor grad innebærer trinnsvis forflytning mot nye produkter og markeder.

For den enkelte bedrift er fokus nemlig i større grad rettet mot bedriftens overlevelse her og nå, under de gjeldende markeds- og rammebetingelser. Bedrifter er avhengig av kort-

siktig lønnsomhet, som er en avveining mellom marginer på den ene siden og risiko på den annen side. Bedriftene i undersøkelsen uttrykker at for dem handler omstilling oftest om å bevege seg i én retning om gangen, det vil si enten gjennom utvikling av nye produkter eller mot nye markeder. De færreste tar spranget direkte både mot utvikling av nye produkter og nye markeder, i kontrast til slik det gjerne oppfordres til i offentlige strategidokumenter. Deler av virkemiddelapparatet bør derfor også møte utfordringene næringene har på kort

sikt, for eksempel gjennom tilrettelegging for mer agile prosesser (finne veien samtidig som vi går), «fail fast» tankegang og «proofs of concepts» – prosjekter med demoer.

Det er etter vår mening også viktig at det offentlige ikke gir FoU-støtten for snevert innhold, slik at samfunnet går glipp av teknologit utvikling og innovasjoner på områder man på forhånd ikke hadde sett for seg ville gi høy avkastning. Nye virksomhetsområder kan dukke opp uten at det var forutsett verken av det offentlige eller av

næringen, og da kan fleksibilitet (diversifisering) være en viktig faktor for omstillingsevne.

Spørreundersøkelsen det refereres til er dokumentert i «Omstillinger i leverandørnæringen i Møre og Romsdal», Helge Bremnes, Thomas Vekve og Maria Sandsmark, Møreforskning Molde R-1702, finansiert av Gottlieb Moes Studiefond. Innholdet ble også presentert på Rundebordskonferansen under Moldejazz 18.07.18.

INTEGRERING

Får folk i jobb

Skal vi skape et bærekraftig velferdssamfunn for fremtiden må vi lykkes bedre med integrering og få flere i jobb. I noen kommuner kommer åtte av ti innvandrere ut i jobb, mens andre steder er det nesten motsatt.

Det er for store forskjeller, og vi har flere utfordringer foran oss. Mange blir stående utenfor arbeidslivet, faller mellom stolene i systemene våre, får ikke delta og blir holdt tilbake. Slik kan vi ikke ha det.

For å skape et bærekraftig velferdssamfunn må vi hjelpe alle med arbeidsevne som står utenfor inn i arbeidslivet. Blant innvandrere er innsatsen vi gjør spesielt viktig. Derfor har kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner varslet store endringer gjennom et integreringsløft.

Integreringsløftet handler grovt sett om fire ting:

1. Kunnskap. Innvandrere som skal bo og leve i Norge må snakke godt norsk. Vi skal stille tydeligere krav til kommunene som har ansvaret for introduksjonsprogrammet og til hver enkelt. Man må kort og godt lære norsk og få muligheten til å lære norsk.

2. Jobb. Flere må få fagbrev og formell kvalifisering, i stedet for å bli sendt på en meningsløs runddans av NAV-kurs. Det vil gi innvandrere den kompetansen det norske arbeidslivet etter spør, slik at de kan komme i jobb og bli værende i jobb.

3. Hverdagsintegrering. Vi som er vokst opp i Norge må ta med våre nye naboer på det som skjer i nærmiljøet. Innvandrere må få bli en del av store og små fellesskap i det norske samfunnet, i idretten, i nabolaget og i lokalsamfunnet.

4. Negativ sosial kontroll. Alle som lever i Norge, skal kunne leve frie liv, og forfølge sine egne drømmer uten tvang eller negativ sosial kontroll. Vi skal følge opp handlingsplanen mot negativ sosial kontroll og vurdere strengere sanksjoner mot de som utøver vold og tvang.

De som kommer til Norge, uansett grunn, har et ønske om å skape noe for seg og sin familie. Vi må gi dem en mulighet til å stå på egne bein

MARI HOLM LØNSETH,
Stortingsrepresentant for Høyre i kommunal- og forvaltningskomiteen.